

STRATEGI FOR SØR- VARANGER KOMMUNE ANGÅENDE MILJØVIRKEMIDLER INNEN JORDBRUKET 2005- 2008

Utarbeidet i henhold til Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, § 8:

"Kommunen skal fastsette overordnende retningslinjer for prioritering av søknader".

Generelt

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Def. Jordbrukets kulturlandskap:

Arealer, enkeltelementer og bygninger, driftsformer og sammenhenger i jordbrukslandskapet og dets utmarksområder, som har fått sin form og sitt uttrykk etter menneskelig aktivitet i samspill med naturgrunnlaget over tid.

Sør- Varanger kommune er en stor kommune i utstrekning, i tillegg til sentrumsområdene har kommunen flere bygdesentra. Det drives fortsatt et aktivt jordbruk i kommunen, og man har hatt svært få nedleggelse av gårdsbruk de senere årene. Totalt er det ca 9 500 daa fulldyrka jord som fortsatt er i drift. Hovedproduksjonene er melk, kjøtt av svin, storfe og sau og grasproduksjon. Jordbruket er spredt over hele kommunen, med hovedtyngde i Pasvik.

Opprinnelig har Sør- Varanger kommune hatt ca 15 000 daa dyrka mark. Det betyr at man har en ubrukt ressurs på 5 000 daa dyrka mark. Dette er areal som i dag holder på å gro igjen. Det er derfor viktig at dette arealet blir ivaretatt, både av hensyn til framtidig drift og i forhold til jordbrukets kulturlandskap.

Reiseliv er en viktig næring i kommunen. Det er derfor viktig at man prioriterer skjøtsel av kulturlandskap med bygninger i områder hvor det satses på reiseliv i kommunen.

Når det gjelder midler til nærings- og miljøtiltak i skogbruket blir disse ivaretatt av Skogbrukssjefen i Finnmark. Dette i henhold til delegasjon gitt av kommunestyret i sak 032/04.

I forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er det to tiltak som støttes:

§ 4 Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter:

"Det kan innvilges tilskudd til prosjekter som leder fram til planer for konkrete tiltak som nevnt i § 5.

Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag ved planlegging, organisering og prosjektarbeid.

Det ytes engangstilskudd med inntil 100 % av godkjente kostnadsoverslag".

§ 5 Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensningstiltak:

"Det kan innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet. Det kan også innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som bidrar til å hindre eller redusere forurensning eller risikoen for forurensning fra jordbruket.

Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag for gjennomføring av tiltaket.

Det ytes engangstilskudd med inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag. For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold, kan det ytes tilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag".

Behov for virkemidler/ Satsingsområder

Sør- Varanger kommune har delt kommunen inn i 4 områder. Her blir de ulike prioriteringene for hvert enkelt område nevnt med de ulike tiltakene.

Område vest - Munkefjord/ Neiden/ Bugøyfjord/ Bugøynes

Området har i dag 10 søkere til produksjonstillegg i jordbruket. Driftsformene er sau, melk og gras. Mesteparten av jordbruksområdene ligger langs hovedveiene i områdene. Området har tidligere bestått av flere småbruk, hvorav flesteparten er lagt ned. Dette har medført at til dels store arealer som i dag ligger brakke. Noe av dette arealet kan igjen tas i bruk til landbruksproduksjon.

Langs hovedveiene har man enkelte "stoppeplasser". Dette kan f. eks være Skoltebyen, Skoltefossen, div. fredede områder, Labahågården, Bugøyfjord. Dette er områder som i fremtiden bør prioriteres med tanke på SMIL- midler.

Forurensning fra jordbruket eksisterer så å si ikke i disse område.

I Bugøyfjord og Neiden bør flere gå sammen om å utarbeide felles planleggings- og tilretteleggingsprosjekter som leder ut i de konkrete planene.

Behov for tilskuddsmidler i kommende periode:

Område vest	2005	2006	2007	2008
Tiltak etter § 4	kr 50 000,-		Kr 25 000,-	Kr 25 000,-
Tiltak etter § 5	Kr 35 000,-	Kr 50 000,-	Kr 50 000,-	Kr 75 000,-
Sum	Kr 85 000,-	Kr 50 000,-	Kr 75 000	Kr 95 000,-

Forklaring til tabell:

Sør- Varanger kommune vil prioritere tilskudd til planleggings- og tilretteleggingstiltak i Neiden i 2005, i tillegg kommer midler til konkrete tiltak, f. eks Skoltebyen. For 2006 vil behovet for midler til konkrete tiltak øke som følge av planleggings- og tilretteleggingstilskuddet i 2005. Det samme vil gjelde for resten av perioden, men da med prioritet i Bugøyfjord/ Bugøynes og Munkefjord, når det gjelder tiltak etter § 4.

Område øst – Jakobsnes/ Jarfjord/ Lanabukt/ Grense Jakobselv

Området har i dag 6 søkere til produksjonstillegg i jordbruket. Driftsformene er gras, melk, sau og svin. Flesteparten av driftsenhetene ligger ikke langs hovedvei i området. Det har tidligere vært flere småbruk i området, hvorav de fleste ligger brakke i dag. En del av jordene blir fortsatt slått av de som er aktive.

Området har flere grender.

Her bør det prioriteres tilskudd til planleggings og tilretteleggingstiltak som skal lede ut i konkrete tiltak. Tiltak i Grense Jakobselv, tiltak av betydning for reiseliv og tiltak tilknyttet fredede områder skal prioriteres.

Behov for tilskuddsmidler i kommende periode:

Område øst	2005	2006	2007	2008
Tiltak etter § 4		Kr 25 000,-	Kr 50 000,-	Kr 25 000,-
Tiltak etter § 5	Kr 15 000,-	kr 20 000,-	Kr 30 000,-	Kr 60 000,-
Sum	Kr 15 000,-	Kr 45 000,-	Kr 80 000,-	Kr 85 000,-

Forklaring til tabell:

Når det gjelder tiltak etter § 4 så vil man her prioritere Grense Jakobselv. For deretter i 2007 å satse på et slikt prosjekt blir gjennomført i Jarfjord/ Karpbukt. I 2008 vil man gjennomføre dette i Jakobsnes/ Ropelv. Tiltak etter § 5 vil naturlig øke etter at planleggings- og tilretteleggingsprosjektene er gjennomført.

Område sentrum – Elvenes/ Hesseng/ Sandnes/ Bjørnevatn.

Området har i dag 1 søker til produksjonstillegg i jordbruket. Driftsformen er gras- og melkeproduksjon.

De fleste jordbruksarealene er i dag utbygde. Unntaket her er gammel kulturmark ved Sandnes. Mye av dette arealet ligger i sammenheng med Sandneselva, som er et viktig rekreasjonsområde for hele området.

I dette området bør det prioriteres tiltak som tar sikte på å istandsette gammel kulturmark og tilrettelegge for økt rekreasjon i området.

Behov for tilskuddsmidler i kommende periode:

Område øst	2005	2006	2007	2008
Tiltak etter § 4				Kr 50 000,-
Tiltak etter § 5		Kr 10 000,-	Kr 10 000,-	kr 10 000,-
Sum	Kr 0	Kr 10 000,-	Kr 10 000,-	Kr 60 000,-

Område sør – Langvasseid/ Pasvikdalen

Området har i dag 26 søkere til produksjonstillegg i landbruket. Driftsformene er melk, kjøtt, gras, sau og svin. Flesteparten av driftsenhetene ligger langs riksvei 885 som ender ved Nyrud i Pasvikdalen. Det er i dag et aktivt jordbruksmiljø i området. Dalen har tre senter, Svanvik, Skogfoss og Vaggetem. Som ellers i kommunen er det flere jorder som ligger brakk.

Et problem i Pasvik er innmarksbeite for storfe. Utmarksbeite er uaktuelt da området ligger innenfor det som i dag defineres som kjerneområde for bjørn. Mye av det brakke arealet kan tilrettelegges for innmarksbeite. Dette er et tiltak som skal prioriteres i de nærmeste årene.

I tillegg bør tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter prioriteres. Årsaken til dette er at man på denne måten får en oversikt over kulturminner, verneverdige hus og gammel kulturmark innenfor dette området.

I tillegg bør man prioritere tiltak som tilrettelegger for rekreasjon/ opplevelser i landbrukets kulturlandskap og tiltak i forbindelse med reiselivet.

En annet tiltak som skal prioriteres er tiltak som tar sikte på å redusere forurensningen fra jordbruket til Pasvikelva.

Behov for tilskuddsmidler i kommende periode:

Område sør	2005	2006	2007	2008
Tiltak etter § 4		Kr 50 000,-		kr 25 000,-
Tiltak etter § 5	Kr 40 000,-	Kr 50 000,-	Kr 70 000,-	Kr 80 000,-
Sum	Kr 40 000,-	Kr 100 000,-	Kr 70 000,-	Kr 105 000,-

Forklaring til tabell:

For 2005 vil man prioritere tiltak som kommer i forbindelse med Svanvik utvikling sin søknad om planleggings- og tilretteleggingsmidler. I tillegg kommer opparbeidelse av gammel kulturmark til beite for storfe. I løpet av 2006 vil man prioritere Skogfoss området når det gjelder midler etter § 4 og deretter Vaggetem i 2008. Tiltak etter § 5 vil øke etter hvert som planleggings- og tilretteleggingsprosjektene bli gjennomført. Miljøvirkemidler i jordbruket for Sør- Varanger kommune.

Behov i perioden 2005- 2008, Sør- Varanger kommune.

Sør- Varanger	2005	2006	2007	2008
Område vest	Kr 85 000,-	Kr 50 000,-	Kr 75 000	Kr 95 000,-
Område øst	Kr 15 000,-	Kr 45 000,-	Kr 80 000,-	Kr 85 000,-
Område sentrum	Kr 0	Kr 10 000,-	Kr 10 000,-	Kr 60 000,-
Område sør	Kr 40 000,-	Kr 100 000,-	Kr 70 000,-	Kr 105 000,-
Sum	Kr 140 000,-	Kr 205 000,-	Kr 235 000,-	Kr 345 000,-

Forklaring til tabell:

Som nevnt ovenfor ønsker Sør- Varanger kommune å prioritere midler til planleggings- og tilretteleggingstiltak. Disse midlene kan gå til bygdelag, næringsorganisasjoner, grunneierlag m.m. En mener at dette gir en mer helhetlig bruk av virkemidlene. Samtidig så har man erfart at slike prosjekter skaper mer engasjement om temaet kulturlandskap. Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter vil igjen resultere i økning av søknader på konkrete tiltak etter § 5.

Egeninnsats fra Sør- Varanger kommune.

Administrasjonen vil også i framtiden arrangere kulturlandskapsdager samt å delta på befaringer som angår framtidige prosjekter.

Dette for bidra til økt aktivitet innen jordbrukets kulturlandskap.

Prioritering av søknader.

Sør- Varanger kommune vil legge til grunn hvilket område søknaden befinner seg. Avhengig av midler til rådighet så vil man først og fremst gjøre en prioritering av søknaden internt i områdene.

Prioriteringene vil bli gjort etter følgende kriterier:

- ✓ Søkeren må i hovedsak være registrert i Foretaksregistret eller Enhetsregistret.
- ✓ Primært landbrukseiendom i drift som er berettiget produksjonstilskudd.
- ✓ Foretak eller eiere som driver og/ eller eier en landbrukseiendom.
- ✓ Enhver som er registrert i Enhetsregistret og som har landbrukseiendommens eieres tillatelse. Dette kan f. eks være beitelag, grunneierlag, grendelag, historielag eller andre velforeninger.
- ✓ Eiendommer som kan knyttes til jord- og skogbruksformål, uavhengig av størrelse. Eksempelvis eiendommer som ikke er i drift, men innehar områder som er vernet etter lov om naturvern eller objekter/ arealer som er vernet etter lov om kulturminner, kulturmiøljør, gammel kulturmark, biologisk mangfold med videre som det er ønskelig å bevare.
- ✓ Tilskudd skal gis til tiltak som går utover det som kan forventes som en del av den vanlige jordbruksdriften.
- ✓ Tiltak for å redusere forurensning skal redusere tap eller risiko for tap av næringsstoffer, partikler og andre forurensende utslipp til jord, vann eller luft fra jordbruksarealer, fôr eller gjødsel.
- ✓ Stell og drift av arealer som følger av normal utnyttelse av arealene til avling, og alminnelig jordbearbeiding knyttet til eksisterende drift, vil i hovedsak ikke være berettiget tilskudd etter denne forskriften.
- ✓ Lovpålagte krav som gjelder kulturlandskap eller forurensning, regnes som en del av den ordinære jordbruksdriften. Slike tiltak prioriteres ikke for tilskudd.
- ✓ Samarbeidsprosjekter skal i størst mulig grad prioriteres.
- ✓ Prosjekter som har betydning for kommunens reiseliv eller annen næring skal i størst mulig grad prioriteres høyt

Søknadsfrist.

Hovedtildeling av tilskudd har søknadsfrist 01.06 pr år. Resttildeling delegeres administrasjonen.